

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

***МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання
контрольної роботи з дисципліни
“ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ”***

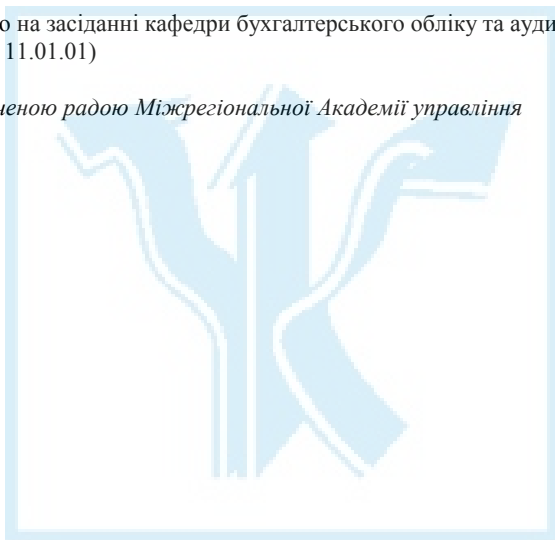
*(для бакалаврів, спеціалістів
спеціальності “Менеджмент організацій”,
“Менеджмент ЗЕД”,
”Управління трудовими ресурсами”)*

Київ 2001

Підготовлено старшим викладачем *Н. І. Коломійченко*

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту (Протокол № 6 від 11.01.01)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Коломійченко Н. І. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни “Економічний аналіз” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2001. — 48 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, організаційно-методичні вказівки до виконання контрольної роботи, питання та задачі для контрольної роботи, приклади розв’язання основних типів задач, додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2001

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни “Економічний аналіз” призначені для студентів спеціальностей “Управління трудовими ресурсами”, “Менеджмент організацій” та “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”.

У пропонованих методичних рекомендаціях наведено найтипівіші і найчастіше застосовувані методики розв’язання аналітичних задач, що відповідають рівню бакалавра. У разі виникнення питань студенти можуть звернутися до відповідних методичних рекомендацій рівня молодшого спеціаліста або до джерел зі списку рекомендованої літератури.

Зауважимо, що розв’язання основних типів задач супроводжуються відповідними роз’ясненнями, тому з метою глибокого засвоєння курсу необхідно ознайомитися з усіма без винятку прикладами.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

До контрольної роботи з курсу “Економічний аналіз” входять одне теоретичне питання і дві або три задачі. Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер теоретичного питання	Номер задачі		
		першої	другої	третьої
1	2	3	4	5
А	1	1	31	55
Б	2	2	32	50
В-о	3	3	33	45
В-я	4	4	34	52
Г	5	5	38	60
Д	6	6	35	62
Е, Є	7	8	39	61
Ж	8	7	44	58
З	9	9	30	59
І, Й, І	10	10	46	56
К-о	11	11	48	54
К-я	12	12	37	–
Л	13	29	43	–
М-о	14	14	36	–
М-я	15	15	49	53

1	2	3	4	5
Н-о	16	16	40	–
Н-я	17	17	41	–
О	18	18	65	–
П-о	19	19	64	–
П-я	20	20	63	–
Р	21	21	42	–
С-о	22	22	47	–
С-я	23	23	51	–
Т	24	24	57	–
У	25	25	41	–
Ф	26	26	38	60
Х, Ц	27	28	63	–
Ч, Ш	28	30	45	54
Щ, Ю	29	13	65	–
Я	30	27	34	48

Відповідаючи на теоретичне питання, студент повинен навести приклад аналізу господарської діяльності конкретного підприємства. Об'єктом дослідження студент може вибрати будь-яке підприємство незалежно від його форми власності та виду діяльності.

Розв'язання задач слід оформлювати так, як показано у наведених далі прикладах.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Способи аналітичної обробки економічної інформації.
2. Методика функціонально-вартісного аналізу на підприємстві.
3. Аналіз маркетингової діяльності підприємства.
4. Аналіз динаміки ринків збуту та їх прибутковості.
5. Аналіз обсягу виробництва продукції (надання послуг) у натуральному та вартісному виразі.
6. Аналіз асортименту та структури випуску продукції підприємства.
7. Аналіз якості продукції підприємства, виконуваних робіт, послуг.
8. Аналіз ритмічності роботи підприємства.
9. Аналітична діагностика виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства.
10. Аналіз стану та забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.
11. Аналіз використання робочого часу та продуктивності праці на підприємстві.

12. Аналіз показників складу, структури і технічного рівня основних фондів підприємства.
13. Діагностика інвестиційної політики підприємств.
14. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та ефективності їх використання.
15. Аналіз показників використання на підприємстві матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріаломісткості продукції.
16. Методика аналізу витрат підприємства за елементами і статтями калькуляції.
17. Аналіз витрат підприємства на 1 грн товарної продукції.
18. Аналіз прямих матеріальних і трудових витрат підприємства.
19. Аналіз комплексних статей витрат підприємства.
20. Аналіз собівартості окремих виробів підприємства.
21. Діагностика резервів зниження собівартості продукції підприємства.
22. Особливості економічного аналізу в комерційних структурах.
23. Методика здійснення факторного аналізу фінансових результатів підприємства від реалізації продукції.
24. Методика здійснення факторного аналізу формування чистого прибутку підприємства.
25. Розрахунок і аналіз показників рентабельності підприємства, за допомогою яких оцінюють його господарську діяльність.
26. Аналіз майна підприємства і джерел його покриття.
27. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства за обсягом, структурою та строками виникнення.
28. Аналіз ділової активності підприємства.
29. Типи фінансової стійкості підприємства та їх оцінка.
30. Методика розрахунку й аналізу рівнів виробничого, фінансового і виробничо-фінансового лівериджу підприємства.

ЗАДАЧІ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта довготривалості залучення позичкових коштів; коефіцієнта співвідношення залученого і власного капіталу. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

2. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта участі власних і довгострокових позичкових коштів у матеріальних запасах; коефіцієнта незалежності (концентрації власного капіталу). Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

3. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта ефективності використання майна; коефіцієнта незалежності (концентрації власного капіталу); коефіцієнта структури залученого капіталу. Загальний прибуток підприємства — 1680 тис. грн. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

4. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта загальної капіталовіддачі майна; коефіцієнта співвідношення мобільних і мобілізованих засобів; коефіцієнта концентрації залученого капіталу. Річний обсяг реалізованої продукції становить 10895 тис. грн. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

5. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта фінансової стійкості; коефіцієнта структури довгострокових вкладень. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

6. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнта фінансової залежності; загального коефіцієнта покриття. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

7. За даними наведеної далі таблиці про динаміку браку на підприємстві розрахувати резерви збільшення обсягу випуску продукції за умови недопущення браку.

ум. од.

Показник	Рік	
	минулий	звітний
Обсяг випуску товарної продукції	2500	3000
Фактична виробнича собівартість продукції	2200	2600
У тому числі загальнозаводські витрати	400	500
Остаточний обсяг браку продукції	70	75
Затрати на виправлення браку	11	9
Сума вирачування із зарплати винуватців браку	4	2
Загальний обсяг браку	81	?
Питома вага браку, %	4,5	?
Резерв збільшення обсягу випуску продукції	112,5	?

8. Підприємство випускає тканини в асортименті. Проаналізувати валовий обсяг випуску продукції підприємства і визначити її структуру, а також вплив структурних зрушень на обсяг випуску продукції у вартісному виразі.

Вихідні дані:

Вид продукції — тканина	Обсяг випуску, тис. грн.		Середня відпускна ціна за 1 м, грн.	
	План	Факт	План	Факт
А 110	1900	2082	50	58
А 120	2000	1820	63	59
А 125	5890	4950	48	44

9. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) розрахувати коефіцієнти маневровості власного капіталу. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними.

10. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) розрахувати коефіцієнти ліквідності. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними.

11. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати такі показники ділової активності підприємства: коефіцієнт стійкості економічного зростання; період окупності власного капіталу. Одержаний чистий прибуток підприємства — 50 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

12. За даними бухгалтерського балансу (див. додаток) розрахувати і проаналізувати такі показники ділової активності підприємства: віддача основних коштів і нематеріальних активів; оборотність банківських активів. Одержаний загальний обсяг реалізованої продукції — 10895 тис. грн.

13. Проаналізувати ритмічність роботи цеху за допомогою коефіцієнта ритмічності за такими даними:

Декада кварталу	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обсяг випуску продукції, шт.	90	95	115	93	97	110	98	100	102

За планом цех повинен випускати щодаки 100 виробів.

14. Проаналізувати ритмічність роботи цеху за допомогою числа аритмічності за такими даними:

Декада кварталу	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обсяг випуску продукції, шт.	30	38	49	40	46	48	45	46	47

За планом цех повинен випускати щодаки 45 виробів.

15. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) розрахувати і проаналізувати такі показники: середню норму амортизації; коефіцієнт зносу основних засобів. Зробити висновки про стан основних фондів на підприємстві.

16. Проаналізувати стан забезпечення підприємства матеріалами і рівень їх використання на підприємстві. Розрахувати вплив зазначених у наведеній далі таблиці показників і визначити резерви збільшення обсягів виробництва.

Показник	План	Факт	Відхилення	Вплив показника
1	2	3	4	5
Обсяг випуску продукції, шт.	16000	17000	?	?
Залишок металу на початок року, т	90	70	?	?
Річні обсяги надходження металу, т	780	810	?	?

1	2	3	4	5
Загальний обсяг використання металу (у т. ч. на виробництво продукції), т	800	680	?	?
Обсяг використання металу на інші цілі, т	–	80	?	?
Залишок металу на кінець року, т	70	120	?	?
Затрати металу на одиницю продукції (норма затрат на 1 шт.), т	0,05	0,04	?	?
Вихід продукції з 1 т металу, шт.	20	25	?	?

17. За допомогою коефіцієнта еластичності визначити, за якою ціною підприємству вигідніше реалізувати товар. Отримані дані проаналізувати.

Вихідні дані:

Ціна за 1 шт., грн.	5,0	5,50	5,80	6,0	6,20	6,50	7,0	7,5
Обсяг попиту, шт.	300	283	270	208	200	173	50	48

18. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) розрахувати і проаналізувати показник тривалості операційного циклу, якщо на виробництво за цей період витрачено 9215 тис. грн; обсяг реалізації продукції становить 10895 тис. грн.

19. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) розрахувати і проаналізувати показник забезпеченості підприємства власними оборотними коштами, якщо їх норматив за бізнес-планом на початок року становив 900,7 тис. грн, на кінець — 1085,3 тис. грн.

20. За наведеними в таблиці даними проаналізувати динаміку обсягу виробництва товарної продукції і визначити, як він зміниться внаслідок зміни структури продукції та її обсягу.

Показник	Вид продукції — взуття	
	з натуральної шкіри	зі шкірозамінників
Ціна (планова) за 1 пару, грн.	120	50
Обсяг виробництва, пар: за планом	500	500
фактично	600	250

21. Проаналізувати показники, які характеризують стан основних засобів підприємства за такими даними:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	1046,6	1077,2
Сума нарахованого зносу на кінець року, тис. грн.	502,8	606,9
Річний обсяг надходження основних засобів, тис. грн.	202,7	103,5
Річний обсяг вибуття основних засобів, тис. грн.	82,1	52,9
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	940,3	1109,6
У тому числі активної частини	304,7	408,0
Середньооблікова чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб	110	104
У тому числі основних робітників	80	83

22. Визначити вплив на обсяг виробництва продукції зміни структури та обсягу випуску продукції за умови незмінних цін. Вихідні дані:

Виріб	Оптова ціна за 1 тис. умовних банок, грн.	Обсяг виробництва продукції, тис. умов. банок	
		План	Факт
Томатна паста	2,55	60	49,3
Кетчуп “Гострий”	3,40	34	40,1
Кетчуп “Козацький”	3,80	42	50,6
Соус “Кубанський”	3,60	80	80
Соус “Господарочка”	4,00	45	47,3

23. Визначити і проаналізувати вплив браку на обсяг виробництва продукції. Вихідні дані:

Показник	Минулий рік, півріччя		Звітний рік, півріччя	
	I	II	I	II
Собівартість остаточно забракованих виробів і деталей, тис. грн.	10	8	50	45
Витрати на виправлення браку, тис. грн.	2	4	16	10
Утримання із заробітної плати винуватців браку, тис. грн.	1	1	4	2
Вартість браку за ціною можливого використання, тис. грн.	3	1	6	3
Планова виробнича собівартість, тис. грн.	800	960	2200	2000
Обсяг випуску товарної продукції, шт.	1000	1250	2500	2300

24. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. до-даток) розрахувати і проаналізувати показник оборотності ви-робничих запасів (кількість оборотів, тривалість одного обороту у днях), якщо на виробництво за відповідний період витрачено 9215 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

25. Використовуючи дані, наведені в додатку, проаналізувати стан і забезпеченість підприємства трудовими ресурсами за допомогою коефіцієнтів обороту робочої сили з приймання та вибуття, а також коефіцієнта плинності кадрів. Вихідні дані:

Показник	1998 р.	1999 р.	2000 р.
Прийнято працівників	79	82	84
Вибуло працівників	98	93	96

У тому числі:			
на навчання	4	5	4
до Збройних Сил України	13	12	15
на пенсію та з інших передбачених законодавством причин	7	9	10
за власним бажанням	72	65	66
за порушення трудової дисципліни	1	2	1
через невідповідність кваліфікації	1	–	1
у зв'язку з рішенням судових органів	–	–	1
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	865	873	879

26. Проаналізувати виконання плану з асортименту методами найменшого та середнього відсотка. Вихідні дані:

Виріб	Обсяг випуску продукції, тис. грн.	
	План	Факт
А	131,0	128,5
Б	125,0	127,0
В	100,0	100,0
Г	42,5	41,6
Д	30,0	35,3

27. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники оборотності коштів (оборотності дебіторської заборгованості) у розрахунках: кількість оборотів; тривалість одного обороту у днях. Обсяг реалізації продукції за розглядуваний період становив 10895 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

28. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) визначити і проаналізувати показники оборотності оборотних засобів (кількість оборотів, тривалість одного обороту у днях), якщо обсяг реалізації продукції за розглядуваний період становив 10895 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

29. За даними бухгалтерського балансу підприємства (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники його ділової активності: оборотність власного капіталу; оборотність капіталу загалом. Обсяг реалізації продукції за розглядуваний період становив 10895 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

30. Проаналізувати витрати на обслуговування виробництва та управління ним; визначити невикордані витрати; порівняти витрати на обслуговування виробництва й управління ним за окремими їх видами з обсягом валової продукції в динаміці. Зробити висновки. Вихідні дані:

Складові загально виробничих витрат	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Витрати на управління виробництвом	25,5	26,2	25,0	26,1
Амортизація основних засобів та нематеріальних активів	10,5	12,0	10,0	11,8
Витрати на утримання, експлуатацію, ремонт основних засобів	8,0	10,0	9,0	8,5
Витрати на утримання виробничих приміщень	5,5	3,2	4,5	4,8
Витрати на обслуговування виробничого процесу	30,5	25,7	25,0	27,8
Витрати на охорону праці	2,0	3,2	2,5	2,7
Інші витрати	2,0	4,0	2,0	3,8
Разом загально виробничих витрат	?	?	?	?

Примітка. Обсяг валової продукції: у минулому році — 580 тис. грн, у звітному — 597 тис. грн.

31. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив відповідних факторів на загальне відхилення від плану прямих матеріальних витрат, якщо за планом вони повинні були становити 30,89 тис. грн, а фактично становили 29,71 тис. грн; фактично у планових цінах на матеріали — 29,83 тис. грн. План випуску товарної продукції виконано на 98,6 %.

32. Підприємство виготовляє пілососи і реалізує їх за ціною 400 грн за одиницю. Витрати підприємства на виробництво продукції такі: змінні на одиницю продукції — 270 грн, загальні постійні — 3600 грн. Визначити:

- 1) за якого обсягу реалізації продукції підприємство досягне безбитковості;
- 2) за якого обсягу реалізації продукції буде отримано прибуток у розмірі 1000 грн;
- 3) розмір прибутку при обсязі реалізації 800 пілососів.

33. Здійснити факторний аналіз, тобто визначити вплив відповідних факторів на рівень витрат на 1 грн товарної продукції за такими даними:

Рівень витрат на 1 грн товарної продукції, коп.				
за планом	фактичний	згідно з планом, перерахованим на фактичний випуск продукції у планових цінах на матеріали і товарну продукцію	фактичний у планових цінах на товарну продукцію	фактичний у планових цінах на матеріали і товарну продукцію
85,6	84,8	84,9	85,3	85,0

34. Розрахувати результативний показник, визначити вплив факторів на його зміну за такими даними:

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Обсяги виробництва, гр. од.	564520	555680	555250	578920
Середньорічна вартість основних засобів виробничого призначення, гр. од.	985960	985970	985900	984950

35. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив відповідних факторів на рентабельність товарної продукції. Результати аналізу звести в таблицю. Вихідні дані:

Показник	План	Звіт	При фактичному випуску, фактичних цінах на продукцію, планових цінах на сировину та матеріали і плановому рівні власних витрат на 1 виріб	Згідно з планом на фактичний випуск продукції у цінах плану	Фактично при плановому рівні власних витрат на 1 виріб
Обсяг випуску товарної продукції у відпускних цінах, гр. од.	106,0	107,1	107,1	103,3	107,1
Собівартість товарної продукції, гр. од.	87,0	81,6	81,2	81,2	80,2

36. Методом ланцюгових підстановок та інтегральним методом розрахувати вплив на фондоозброєність у звітному періоді порівняно з планом таких факторів:

- зміни середньоквартальної вартості основних виробничих фондів;
- зміни середньоквартальної чисельності промислово-виробничого персоналу (ПВП).

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Середньоквартальна чисельність ПВП, осіб	240	195
Середньоквартальна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.:		
на 1 січня	347,8	246,5
на 1 лютого	350,0	348,3
на 1 березня	359,6	350,2
на 1 квітня	350,8	350,7

37. Методом ланцюгових підстановок, інтегральним методом і методом різниць розрахувати вплив на обсяг випуску продукції у звітному періоді порівняно з плановим таких факторів:

- зміни структури робочої сили;
- зміни середньорічного виробітку продукції на одного робітника.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Річний обсяг випуску продукції, тис. грн.	13500	13900
Середньорічна чисельність ПВП, осіб	502	503
Середньорічна чисельність робітників, осіб	403	408

38. Методом ланцюгових підстановок визначити вплив на середню заробітну плату у звітному періоді порівняно з планом таких факторів:

- зміни середньорічної чисельності ПВП;
- зміни фонду заробітної плати.

Визначити, який процент приросту середньої заробітної плати буде забезпечений за рахунок скорочення чисельності ПВП і який — за рахунок збільшення фонду заробітної плати.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Фонд заробітної плати, тис. грн.	460	480
Середньорічна чисельність ПВП, осіб	155	150

39. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив відповідних факторів на рентабельність товарної продукції. Результати аналізу звести в таблицю.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт	При фактичному випуску, фактичних цінах на продукцію, планових цінах на сировину та матеріали і плановому рівні власних витрат на 1 виріб	Згідно з планом на фактичний випуск продукції у цінах плану	Фактично при плановому рівні власних витрат на 1 виріб
Обсяг випуску товарної продукції у відпускних цінах, гр. од.	109700	125200	125200	124790	125200
Собівартість товарної продукції, гр. од.	78700	88980	89190	89190	89870

40. Методами ланцюгових підстановок, різниць та інтегральним розрахувати вплив на обсяг випуску продукції порівняно з планом таких факторів:

- зміни середньорічної вартості основних виробничих фондів;
- зміни фондовіддачі.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Обсяг випуску продукції, гр. од.	3490	3600
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, гр. од.	3688	3695

41. Методами ланцюгових підстановок, різниць та інтегральним визначити вплив на фактичний обсяг випуску продукції порівняно з планом таких факторів:

- зміни середньорічної чисельності ПВП;
- зміни середньорічного обсягу випуску продукції на одного працюючого.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Середньорічний обсяг випуску продукції на одного працюючого, тис. грн.	16600	19400
Середньорічна чисельність ПВП, осіб	180	147

42. Методами ланцюгових підстановок, різниць та інтегральним визначити вплив на фактичний обсяг виробництва продукції порівняно з планом таких факторів:

- зміни екстенсивного навантаження (відпрацьованого часу);
- зміни інтенсивного навантаження (середнього виробітку за одну верстато-годину).

Розрахувати відсоток приросту обсягу виробництва продукції за рахунок екстенсивного й інтенсивного навантаження.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт
Обсяг виробництва продукції, шт.	31500	32000
Відпрацьований час, верстато-год	24700	25100

43. Відомі такі дані про підприємства концерну:

Номер підприємства	Відсоток виконання плану випуску продукції	Продуктивність праці, тис. грн.
1	102,5	5,257
2	96,5	5,322
3	101,0	5,332
4	83,7	4,345
5	104,1	5,407
6	100,6	4,990
7	90,3	4,663
8	101,9	5,680
9	98,5	5,200
10	100,0	5,423
11	107,0	5,735
12	101,8	5,000

1. Скласти групову таблицю, де відбити залежність рівня виконання плану випуску продукції від продуктивності праці з розбивкою на три групи:
 - а) до 5000 грн;
 - б) 5001–5500 грн;
 - в) понад 5500 грн.
2. Розрахувати коефіцієнт парної кореляції, який показує залежність результативного показника (виконання плану випуску продукції) від факторного (продуктивність праці).
3. Вважаючи зв'язок наведених показників лінійним, скласти рівняння регресії.

44. Здійснити факторний аналіз, тобто визначити вплив відповідних факторів на рівень витрат на 1 грн товарної продукції, за такими даними:

Рівень витрат на 1 грн товарної продукції, коп.				
за планом	фактичний	згідно з планом, перерахованим на фактичний випуск продукції у планових цінах на матеріали і товарну продукцію	фактичний у планових цінах на товарну продукцію	фактичний у планових цінах на матеріали і товарну продукцію
63,41	63,00	63,90	63,51	63,48

45. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Обсяг виробництва, тис. грн.	1520,0	1550,1	1552,0	1329,6
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	102	110	110	106

46. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	факт	План	факт
Обсяг реалізації продукції, шт.	3520	3390	3500	3680
Ціна за одиницю продукції, грн.	525	539	540	526

47. Відомі такі дані про підприємства концерну:

Номер підприємства	Виконання плану випуску продукції, %	Фондоозброєність праці, тис. грн.
1	99,0	4880
2	101,2	5003
3	104,7	5324
4	99,1	4678
5	106,5	5643
6	100,4	5008
7	98,6	4655
8	99,9	5600
9	100,9	5002
10	105,0	5505
11	103,4	5713
12	106,7	5090

- Скласти групову таблицю, де відбити залежність рівня виконання плану випуску продукції від фондоозброєності з розбивкою на три групи:
 - до 5000 грн;
 - 5001–5500 грн;
 - понад 5500 грн.
- Розрахувати коефіцієнт парної кореляції, який показує залежність результативного показника (відсоток виконання плану випуску продукції) від факторного (фондоозброєність).
- Вважаючи зв'язок наведених показників лінійним, скласти рівняння регресії.

48. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, виявити вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Обсяг валового прибутку, грн.	205120	198520	205000	207010
Собівартість одиниці продукції, грн.	250	265	230	232
Обсяг випуску продукції, шт.	3033	3800	3015	3090

49. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, виявити вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Обсяг реалізації продукції, шт.	1470	1580	1550	1485
Собівартість одиниці продукції, грн.	370	410	400	435
Ціна за одиницю продукції, грн.	470	453	460	477

50. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, виявити вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	1850	1920	1900	1890
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	43	40	40	44

51. Відомі такі дані про підприємства концерну:

Номер підприємства	Відсоток виконання плану реалізації продукції	Ритмічність виробництва продукції
1	103,8	0,98
2	101,0	0,96
3	96,8	0,90
4	104,1	0,97
5	100,6	0,95
6	101,9	0,93
7	95,3	0,92
8	96,5	0,91
9	105,0	0,87
10	107,0	0,89
11	106,5	0,88
12	101,8	0,97

1. Скласти групову таблицю, де відбити залежність рівня виконання плану випуску продукції від ритмічності її виробництва з розбивкою на три групи:
 - а) до 0,9;
 - б) 0,91–0,95;
 - в) понад 0,95.
2. Розрахувати коефіцієнт парної кореляції, який показує залежність результативного показника (відсоток виконання плану реалізації продукції) від факторного (ритмічність виробництва продукції).
3. Вважаючи зв'язок наведених показників лінійним, скласти рівняння регресії.

52. На загальний аналіз ринку, комісійні виплати організаціям збуту, проведення ярмарків підприємство витратило 17,8 тис. грн. Виробнича собівартість реалізованої продукції — 709,6 тис. грн. Визначити обсяг позавиробничих витрат у собівартості електрочайника, кавоварки та міксера за такими даними:

Виріб	Виробнича собівартість одиниці продукції, грн.	Обсяг випуску продукції, тис. шт.
Електрочайник	67,0	3,5
Кавоварка	98,7	5,8
Міксер	80,8	13,7

53. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, виявити вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника, а також позитивні та негативні зміни факторів. З'ясувати резерви поліпшення господарювання.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Кількість верстатів, шт.	100	87	90	91
Середньорічна продуктивність одного верстата, т	1,5	1,9	2,0	1,8

54. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник, виявити вплив усіх можливих факторів на його зміну. Зробити висновки.

Показник	Минулий рік		Звітний рік	
	План	Факт	План	Факт
Обсяг валової продукції у порівняльних цінах, грн.	29951	29751	30689	30750
Обсяг виробництва, шт.	724	736	750	750,5
Норма витрачання матеріалів на одиницю продукції, кг	1,6	1,8	1,7	1,65
Облікова ціна 1 кг матеріалів, грн.	20,3	18,6	19,0	20,1

55. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник та виявити вплив усіх можливих факторів на його зміну. Зробити висновки.

Показник	Рік	
	минулий	звітний
Відпрацьований час, людино-год	450	435
Середньорічна чисельність працівників, осіб	150	145
Середньогодинний обсяг випуску продукції, грн.	5,3	6,8

56. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив відповідних факторів на загальне відхилення від плану прямих матеріальних витрат, якщо за планом вони повинні становити 76,12 тис. грн, а фактично становлять 77,90 тис. грн, фактично у планових цінах на матеріали — 76,89 тис. грн. План випуску товарної продукції виконано на 100,8 %.

57. Проаналізувати структуру товарної продукції підприємства; розрахувати коефіцієнт виконання плану щодо товарної продукції загалом; визначити вплив структури виробництва на обсяг випуску продукції у вартісній оцінці. Вихідні дані:

Продукція — шкарпетки	Оптова ціна за 1 тис. шт., грн.	Обсяг виробництва продукції, шт.	
		План	Факт
Синтетичні	800	15000	8590
Вовняні	829	20100	19560
Напіввовняні	795	18000	18960
Махрові	863	17500	17750

58. Проаналізувати обсяг випуску валової продукції підприємства; визначити структуру продукції, що випускається підприємством; розра-

хувати вплив структурних зрушень на обсяг випуску продукції методом прямого розрахунку. Вихідні дані:

Вид продукції	Обсяг випуску продукції, тис. грн.	
	План	Факт
Яловичина	4000,0	3511,1
Свинина	1550,0	1588,0
Ковбасні вироби	10000,0	10665,4
У тому числі:		
варені	3895,0	3549,7
напівкопчені	450,0	504,2
твердокопчені	3750,0	3654,8
копчені	540,5	547,7
Консерви	100,0	115,8
Разом	?	?

59. Проаналізувати обсяг виробництва продукції підприємства: визначити вплив усіх можливих факторів на обсяг випуску продукції. Результати факторного аналізу звести в таблицю. Вихідні дані:

Показник	Квартал	
	I	II
Кількість одиниць обладнання, на якому виготовляється продукція	21	18
Кількість днів роботи обладнання	70	74
Коефіцієнт змінності (кількість змін роботи)	1,30	0,85
Тривалість однієї зміни, год	5	4,6
Обсяг сировини, що переробляється на одному верстаті за 1 год, кг	220	228
Вихід продукції з одиниці сировини, кг	0,90	0,84
Обсяг виробництва продукції, шт.	?	?

60. Проаналізувати обсяг виробництва продукції підприємства: визначити вплив усіх можливих факторів на обсяг випуску продукції, знайти максимально можливу кількість цих факторів. З'ясувати резерви щодо обсягу випуску продукції.

Вихідні дані:

Показник	1-й рік		2-й рік		3-й рік	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
Обсяг випуску товарної продукції, тис. грн.	?	?	784	874	?	?
Кількість верстатів, шт.	10	12	100	90	90	100
Відпрацьовано за рік верстато-змін	4200	4056	39200	36450	45100	45050
Середньорічний виробіток на один верстат, грн.	8400	?	?	?	9011,1	?
Виробіток за одну верстато-змінку, грн.	20,0	24,9	?	?	?	29,0

61. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив на фондівдачу промислово-виробничих засобів питомої ваги активної частини основних засобів і фондівдачі активної частини основних засобів.

Вихідні дані:

Показник	Квартал	
	II	III
Обсяг випуску валової продукції, грн.	25000	22500
Середньорічна вартість, грн.:		
основних промислово-виробничих засобів	38950	39050
активної їх частини	21110	21390

62. Розрахувати фондівдачу і фондомісткість за всіма основними засобами виробничого призначення, активної їх частини. Здійснити факторний аналіз фондівдачі.

Вихідні дані:

Показник	План	Факт
1	2	3
Обсяг випуску продукції, грн.	850230	871200
Середньорічна вартість, грн.:		
основних виробничих засобів	161028	161850
активної їх частини	89700	98820
одиниці обладнання	1150	1220
Питома вага активної частини засобів, %	?	?
Середньорічна кількість технологічного обладнання, шт.	?	?
Відпрацьовано за рік обладнанням, нормо-год	235482	233280
У тому числі одиницею обладнання:		
годин	?	?
змін	480	465
днів	250	246
Коефіцієнт змінності роботи обладнання	?	?
Середня тривалість зміни, год	?	?
Виробіток продукції за одну машино-год (середньогодинний виробіток)	?	?

63. Проаналізувати ефективність використання основних засобів підприємства: визначити фактори, що впливають на рівень фондівдачі, механізм їх впливу; зазначити, які фактори є екстенсивними, а які інтенсивними; розрахувати вплив факторів використання основних засобів на обсяг продукції підприємства.

Вихідні дані:

Показник	Одиниця	Період	
		минулий	звітний
Обсяг випуску продукції	тис. грн.	750,0	765,0
Середньорічна вартість:			
основних виробничих засобів	тис. грн.	202,0	215,0
активної їх частини	тис. грн.	101,0	103,2
Питома вага активної частини	%	?	?
Фондовіддача:			
основних виробничих засобів	грн./грн.	?	?
активної їх частини	грн./грн.	?	?
Середньорічна кількість			
технологічного обладнання	шт.	57	59
Відпрацьовано технологічним	тис. машино-		
обладнанням	год	?	?
Відпрацьовано одиницею обладнання	тис. машино-		
	год	3550	3255
Простої обладнання:			
цілозмінні	тис. машино-		
	год	25,3	44,2
внутрішньозмінні	тис. машино-		
	год	10,5	18,9
Тривалість планово-попереджувального	тис. машино-		
ремонту	год	3,5	3,8
Тривалість освоєння обладнання	тис. машино-		
	год	0,9	1,5
Виробіток продукції за одну машино-год		?	?

64. Проаналізувати рівень використання фонду заробітної плати:

- розрахувати абсолютну економію (перевитрати) коштів за наведеними фондами оплати праці;
- визначити фактори відхилення фонду оплати праці;
- використовуючи дані про темпи збільшення (зменшення) обсягу виробництва і підвищення (зниження) продуктивності праці, розрахувати відносну економію (перевитрати) за відповідним фондом оплати праці.

Вихідні дані:

Показник	Одиниця	План	Факт
Фонд оплати праці за місяць:			
ПВП	тис. грн.	251,35	301,82
робітників	тис. грн.	235,27	275,80
Чисельність:			
ПВП	осіб	2457	2403
робітників	осіб	2037	1987
Середньомісячна заробітна плата:			
ПВП	грн.	?	?
робітників	грн.	?	?

65. Проаналізувати непрямі витрати підприємства — на утримання та експлуатацію машин і обладнання:

- розрахувати абсолютне та відносне відхилення перевитрат (економії), а також з'ясувати, чи виправдані перевитрати;
- визначити за допомогою спеціальних методів вплив факторів на зміну відповідних витрат;
- назвати причини відхилення витрат на утримання і експлуатацію машин та обладнання.

Вихідні дані:

грн.

Показник	План	Факт	За планом у перерахунку на фактичний випуск продукції
Амортизація обладнання та транспортних засобів	3840	4554	3840
Витрати на поточний ремонт обладнання та транспортних засобів	3960	4692	4273
Експлуатаційні витрати	3480	3726	3626
Разом	?	?	?

ПРИКЛАДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ОСНОВНИХ ТИПІВ ЗАДАЧ

Задача 1. Визначити вплив на випуск товарної продукції зміни структури продукції та її обсягу.

Вихідні дані:

Показник	Вид продукції — шуби	
	натуральні	штучні
Ціна (планова) одного виробу, грн.	800	300
Обсяг виробництва, шт.:		
за планом	500	500
фактично	600	200

Розв'язання

Обсяг випуску товарної продукції можна визначити за формулою

$$T = \sum p_i q_i, \quad (1)$$

де p_i — ціна i -го виробу; q_i — обсяг випуску i -го виробу в натуральному виразі.

Для подальшого з'ясування впливу структури продукції на обсяг її випуску формулу (1) зручніше подати в такому вигляді:

$$T_i = \sum p_i q v_i, \quad (2)$$

де q — загальний обсяг випуску товарів у натуральному виразі; v_i — питома вага i -го товару в загальному обсязі випуску продукції.

Побудуємо узагальнюючу таблицю і виконаємо необхідні розрахунки за формулою (2).

Показник	Шуби		Разом
	натуральні	штучні	
Ціна (планова) одного виробу, грн.	800	300	–
Обсяг виробництва, шт.:			
за планом	500	500	1000
фактично	600	200	800
Структура виробництва, %:			
за планом	50	50	100
фактично	75	25	100
Фактичний обсяг при плановій структурі, шт.	400	400	800
Плановий обсяг за плановими цінами і при плановій структурі, тис. грн.	400	150	550
Фактичний обсяг за плановими цінами і при плановій структурі, тис. грн.	320	120	440
Фактичний обсяг за плановими цінами і при фактичній структурі, тис. грн.	480	60	540

Таким чином, випуск товарної продукції зміниться так:

за рахунок зміни обсягу

$$\Delta T_q = \sum p_{0i} q_1 v_{0i} - \sum p_{0i} q_0 v_{0i} = 440 - 550 = -110 \text{ тис. грн.};$$

за рахунок зміни структури

$$\Delta T_v = \sum p_{0i} q_1 v_{1i} - \sum p_{0i} q_1 v_{0i} = 540 - 440 = 100 \text{ тис. грн.}$$

Перевірка

Загальне відхилення $\Delta T_q = 540 - 550 = -10$ тис. грн.

Сумарний вплив факторів: $+100 - 110 = -10$ тис. грн.

Задача 2. Методами ланцюгових підстановок, різниць та інтегральним визначити вплив на роздрібний товарообіг таких факторів:

- виробітку одного середньооблікового робітника на день;
- кількості відпрацьованих днів;
- кількості продавців.

Вихідні дані:

Таблиця 1

Показник	Умовне позначення	План (базис)	Звіт (факт)
Роздрібний товарообіг, тис. грн.	x	?	?
Середньооблікова чисельність продавців, осіб	a	600	590
Кількість відпрацьованих днів	b	304	308
Виробіток одного середньооблікового робітника за день, грн.	c	300	320

Визначаємо формулу залежності результативного показника x від факторних a, b, c :

$$x = abc.$$

Для методів ланцюгових підстановок і різниць визначаємо послідовність підстановок. Виробіток є якісним показником, чисельність продавців і кількість відпрацьованих днів — кількісними, причому кількість відпрацьованих днів підпорядкована кількості працівників. Тому послідовність підстановок буде такою:

$$x = a^1 b^2 c^3.$$

Визначимо рівень товарообігу, абсолютне та відносне відхилення за допомогою відповідних показників і заповнимо узагальнюючу таблицю (табл. 2).

Таблиця 2 (узагальнююча)

Показник	Умовне позначення	План	Факт	Відхилення	
				абсолютне	відносне
1	2	3	4	5=4-3	6=5:3·100
Роздрібний товарообіг, тис. грн.	x	54720	58150,4	3430,4	6,3
Середньооблікова чисельність продавців, осіб	a	600	590	-10	-1,67
Кількість відпрацьованих днів	b	304	308	4	1,3
Виробіток одного продавця за день, грн.	c	300	320	20	6,67

Методом ланцюгових підстановок визначимо вплив кожного фактора:

$$x_0 = a_0 b_0 c_0 = 600 \cdot 304 \cdot 300 = 54720 \text{ тис. грн};$$

$$x_{01} = a_1 b_0 c_0 = 590 \cdot 304 \cdot 300 = 53808 \text{ тис. грн};$$

$$x_{02} = a_1 b_1 c_0 = 590 \cdot 308 \cdot 300 = 54516 \text{ тис. грн};$$

$$x_1 = 590 \cdot 308 \cdot 320 = 58150,4 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_a = x_{01} - x_0 = 53808 - 54720 = -912 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_b = x_{02} - x_{01} = 54516 - 53808 = 708 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_c = x_1 - x_{02} = 58150,4 - 54516 = 3634,4 \text{ тис. грн}.$$

Перевірка

$$\begin{aligned} \Delta x &= 58150,4 - 54720 = \Delta x_a + \Delta x_b + \Delta x_c = -912 + 708 + 3634,4 = \\ &= 3430,4 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$$

За методом різниць

$$\Delta x_a = \Delta a b_0 c_0 = (590 - 600) \cdot 304 \cdot 300 = -912 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_b = a_1 \Delta b c_0 = 590(308 - 304) \cdot 300 = 708 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_c = a_1 b_1 \Delta c = 590 \cdot 308(320 - 300) = 3634,4 \text{ тис. грн}.$$

За інтегральним методом

$$\Delta x_a = \frac{1}{2} \Delta a (b_0 c_1 + b_1 c_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} (-10)(304 \cdot 320 + 308 \cdot 300) + \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = -948,7 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_b = \frac{1}{2} \Delta b (a_0 c_1 + a_1 c_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} \cdot 4(600 \cdot 320 + 590 \cdot 300) + \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = 737,8 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_c = \frac{1}{2} \Delta c (a_0 b_1 + a_1 b_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} \cdot 20(600 \cdot 308 + 590 \cdot 304) + \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = 3641,3 \text{ тис. грн.}$$

Перевірка

$$-948,7 + 737,8 + 3641,3 = 3430,4 \text{ тис. грн.}$$

Кількісно вплив факторів при розрахунку інтегральним методом відрізняється від двох попередніх через те, що в разі застосування інтегрального методу результати не залежать від послідовності підстановок і від розташування складових у формулі $x = abc$, а додатковий приріст результативного показника, який утворився від взаємодії факторів, розподіляється між ними порівну.

Висновки

Загальний товарообіг збільшився на 3430,4 тис. грн за рахунок:

- зменшення чисельності працюючих на 10 осіб: +912 тис. грн (–948,7 тис. грн);
- збільшення кількості відпрацьованих днів на 4: +708 тис. грн (+737,8 тис. грн);
- збільшення виробітку на 20 грн за день: +3634,4 (+3641,3 тис. грн).

Усі три методи свідчать про однакову тенденцію щодо впливу факторів.

Задача 3. За наведеними в таблиці даними визначити результативний показник і виявити вплив усіх можливих факторів на зміну результативного показника.

Таблиця 1

Показник	Умовне позначення	План	Факт
Обсяг випуску товарної продукції, грн.	x	2400	2835
Загальна чисельність робітників, осіб	a	800	810
Питома вага робітників у загальній чисельності ПВП, %	b	80	85

Розв'язання

Результативним показником, тобто показником, на який впливають певні фактори, є обсяг товарної продукції. Згідно з наведеними даними факторами впливу є такі:

- загальна чисельність ПВП;
- питома вага робітників у загальній чисельності ПВП, тобто структура персоналу;
- загальна продуктивність праці;
- продуктивність праці робітників.

Необхідно вивести формули, за допомогою яких можна розрахувати вплив наведених показників:

$$T = \Pi_{\text{пвп}} \cdot \text{Ч}_{\text{пвп}},$$

де T — обсяг випуску товарної продукції; $\Pi_{\text{пвп}}$ — загальна продуктивність праці ПВП; $\text{Ч}_{\text{пвп}}$ — загальна чисельність ПВП.

Для того щоб визначити вплив інших факторів, слід використати метод перетворення формул. Питома вага робітників у загальній чисельності ПВП можна визначити так:

$$\text{Ч}_p / \text{Ч}_{\text{пвп}},$$

де Ч_p — чисельність робітників.

Продуктивність праці робітників

$$\Pi_p = T / \text{Ч}_p.$$

Загальна продуктивність праці ПВП

$$\Pi_{\text{пвп}} = T / \text{Ч}_{\text{пвп}} = T / \text{Ч}_p \cdot \text{Ч}_p / \text{Ч}_{\text{пвп}} = T / \text{Ч}_p \cdot V_p,$$

де V_p — питома вага робітників у загальній чисельності ПВП.

Виходячи з останньої залежності маємо

$$T = (\text{Ч}_p \Pi_{\text{пвп}}) / V_p.$$

Таким чином, у результаті перетворення відповідних формул одержано рівняння, за допомогою якого можна розрахувати вплив трьох факторів: чисельності робітників, загальної продуктивності праці та питокої ваги робітників у загальній чисельності ПВП. Оскільки ця залежність охоплює найбільше факторів, які характеризують загальну картину впливу на результативний показник, вибираємо саме цю формулу. Дода-

тково розраховуємо необхідні показники і заповнюємо узагальнюючу таблицю (табл. 2):

$$\mathcal{C}_{\text{пвп } 0} = (800 \cdot 100) : 80 = 1000 \text{ осіб};$$

$$\mathcal{C}_{\text{пвп } 1} = (810 \cdot 100) : 85 = 953 \text{ осіб};$$

$$\mathcal{P}_{\text{пвп } 0} = 2400 : 1000 = 2,4 \text{ грн};$$

$$\mathcal{P}_{\text{пвп } 1} = 2835 : 953 = 2,975 \text{ грн}.$$

Таблиця 2 (узагальнююча)

Показник	Умовне позначення	План	Факт	Відхилення	
				абсолютне	відносне
1	2	3	4	5=4-3	6=5:3·100
Обсяг випуску товарної продукції, грн.	T	2400	2835	+435	18,125
Загальна чисельність ПВП, осіб	$\mathcal{C}_{\text{пвп}}$	1000	953	-47	-4,7
Загальна чисельність робітників, осіб	\mathcal{C}_p	800	810	+10	+1,25
Питома вага робітників у загальній чисельності ПВП	V_p	0,8	0,85	+0,5	-
Загальна продуктивність праці	$\mathcal{P}_{\text{пвп}}$	2,4	2,975	+0,575	+24,0
Продуктивність праці робітників	\mathcal{P}_p	3,0	3,5	+0,5	+16,67

Вплив факторів із застосуванням кратної моделі з'ясуємо, використовуючи метод ланцюгових підстановок. Чисельність робітників є кількісним показником — перша підстановка; питома вага є показником структури — друга підстановка; продуктивність праці є якісним показником — третя підстановка. Розраховуємо:

$$T_0 = (800 \cdot 2,4) : 0,8 = 2400 \text{ грн};$$

$$T_{01} = (810 \cdot 2,4) : 0,8 = 2430 \text{ грн}; \quad \Delta T_{\mathcal{C}_p} = 2430 - 2400 = +30 \text{ грн};$$

$$T_{02} = (810 \cdot 2,4) : 0,85 = 2287 \text{ грн}; \quad \Delta T_{V_p} = 2287 - 2430 = -143 \text{ грн};$$

$$T_1 = (810 \cdot 2,975) : 0,85 = 2835 \text{ грн}. \quad \Delta T_{\mathcal{P}_{\text{пвп}}} = 2835 - 2287 = +548 \text{ грн}.$$

Перевірка

$$T_1 - T_0 = 2835 - 2400 = \Delta T_{\mathcal{C}_p} + T_{V_p} + T_{\mathcal{P}_{\text{пвп}}} = +30 - 143 + 548 = 435 \text{ грн}.$$

Висновки

Збільшення обсягу товарної продукції на 435 грн є результатом дії трьох факторів: збільшення чисельності робітників на 10 осіб сприяло збільшенню обсягу випуску продукції на 30 грн; збільшення питомої ваги робітників на фоні зменшення загальної чисельності ПВП на 47 осіб, тобто скорочення інженерів, спеціалістів та інших працівників, призвело

до втрати 143 грн; підвищення загальної продуктивності праці сприяло збільшенню загального обсягу випуску товарної продукції на 548 грн.

Задача 4. Підприємство “Делікатес” випускає консерви. Фактична ціна реалізації одиниці продукції дорівнює плановій, але обсяг випуску і асортимент зазнали змін. Визначити вплив асортиментних зрушень на обсяг випуску товарної продукції за такими даними:

Виріб	Оптова ціна за 1 тис. ум. банок, тис. грн.	Обсяг виробництва продукції, тис. ум. банок	
		План	Факт
Палтус в олії	5,0	576,0	504,0
М'ясо кріля	6,0	560,0	554,4
Кальмар натуральний	7,0	274,3	316,8
Краб далекосхідний	7,5	192,0	268,8
Разом	–	?	?

Розв'язання

Складаємо таблицю розробок.

Виріб	Оптова ціна за 1 тис. ум. ба- нок, тис. грн.	Обсяг виробни- цтва продукції, тис. грн.		Обсяг випуску товарної продукції в цінах плану, тис. грн.			Зміна обсягу випуску товарної продукції за рахунок асорти- ментних зрушень, тис. грн.
		План	Факт	План	Факт при плано- вій струк- турі	Факт	
1	2	3	4	5	6	7	8
Палтус в олії	5,0	576,0	504,0	2880,0	2955,0	2520,0	–435,0
М'ясо кріля	6,0	560,0	554,4	3360,0	3447,5	3326,4	–121,1
Кальмар натуральний	7,0	274,3	316,8	1920,0	1970,0	2217,6	+247,6
Краб далеко- східний	7,5	192,0	268,8	1440,0	1477,5	2016,0	+538,5
Разом		1602,3	1644,0	9600,0	9850,0	10080,0	+230,0

Показники графі 6 отримані множенням графі 5 за кожним видом продукції на коефіцієнт виконання плану з обсягу випуску товарної продукції в цілому по підприємству в умовно-натуральних одиницях:

$$K_{\text{вг}} = 1644,0 : 1602,3 = 1,026025.$$

Якби план виробництва був рівномірно перевиконаний на 102,6025 % за всіма видами продукції і не порушувалася б запланована структура, то загальний обсяг виробництва продукції в цінах плану становив би 9850 тис. грн, а за виробами — відповідно 2955; 3447,5; 1970; 1477,5. Вплив структурних зрушень визначасмо через різницю двох величин, у яких показник, що нас цікавить, змінюється (фактичний і плановий), а інші показники не змінюються. Це графи 7 і 6 — обсяг однаковий (фактичний), структура — фактична і планова. Таким чином, структурне зрушення спричинило збільшення обсягу випуску товарної продукції на 230 тис. грн (10080 – 9850).

За таким же принципом можна визначити вплив зміни обсягу в натуральному виразі (9850 – 9600 = 250 тис. грн).

Перевірка

Загальне відхилення фактичного обсягу випуску товарної продукції від планового становить 10080 – 9600 = +480 тис. грн.

Загальний вплив факторів становить 230 + 250 = 480 тис. грн.

Отже, розрахунки виконано правильно.

Задача 5. Відомі дані про врожайність зернових культур і якість орної землі всіх фермерських господарств регіону. Для зручності таблицю скорочено (усі розрахунки подібні).

Номер господарства	Якість орної землі x , балів	Врожайність зернових y , ц/га
1	32	19,5
2	33	19,0
3	35	20,5
⋮	⋮	⋮
20	60	33,0
Разом	900	500,0

Розрахувати коефіцієнт парної кореляції, який показує залежність результативного показника (врожайності зернових) від факторного (якості орної землі); скласти рівняння регресії.

Розв'язання

Лінійну залежність між двома показниками висвітлює така формула:

$$Y_x = a + bx,$$

де x , Y —показник відповідно факторний і результативний; a , b — параметри рівняння регресії, які слід визначити.

Параметри a і b можна визначити із системи рівнянь, отриманих способом найменших квадратів:

$$\begin{cases} na + b\sum x = \sum y; \\ a\sum x + b\sum x^2 = \sum xy, \end{cases}$$

де n — кількість спостережень (у розглядуваному прикладі — 20).

Складаємо таблицю розробок.

n	x	y	xy	x^2	y^2	Y_x
1	32	19,5	624	1024	380,25	19,8
2	33	19,0	627	1089	361,00	20,2
3	35	20,5	717	1225	420,25	21,0
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
20	60	33,0	1980	3600	1089,00	31,0
Разом	900	500,0	22900	41500	12860,00	500,0

Підставивши отримані значення в систему рівнянь, дістанемо

$$\begin{cases} 20a + 900b = 500; \\ 900a + 41500b = 22900. \end{cases}$$

Після помноження всіх членів першого рівняння на 45 ($900 : 20$) система рівнянь буде такою:

$$\begin{cases} 900a + 40500b = 22500; \\ 900a + 41500b = 22900. \end{cases}$$

Віднімемо від другого рівняння перше. Звідси $1000b = 400$; $b = 0,4$; $a = (500 - 900 \cdot 0,4) : 20 = 7,0$. Таким чином, рівняння регресії, яке характеризує залежність врожайності від якості ґрунту, матиме такий вигляд: $Y_x = 7,0 + 0,4x$. Коефіцієнт a — стала результативного показника, що не пов'язана зі зміною цього фактора. Параметр b показує середню зміну результативного показника зі збільшенням або зменшенням значення фактора на його одиницю. Так, з підвищенням якості ґрунту на один бал врожайність зернових підвищується у середньому на 0,4 ц/га. Підставивши в рівняння регресії відповідні x , можна визначити теоретичні значення Y_x для кожного господарства. Так, для першого господарства $Y_x = 7 + 0,4 \cdot 32 = 19,8$ ц/га. Ця величина показує, якою була б врожайність, якби це господарство використовувало власні виробничі можливості такою мірою, як у середньому всі господарства регіону.

Щоб розрахувати істотність зв'язку між факторним і результативним показниками, визначаємо коефіцієнт кореляції:

$$\begin{aligned}
 r &= \frac{\sum xy - \frac{\sum x \sum y}{n}}{\sqrt{\left(\sum x^2 - \frac{(\sum x)^2}{n}\right)\left(\sum y^2 - \frac{(\sum y)^2}{n}\right)}} = \\
 &= \frac{22900 - \frac{900 \cdot 500}{20}}{\sqrt{\left(41500 - \frac{900^2}{20}\right)\left(12860 - \frac{500^2}{20}\right)}} = 0,66.
 \end{aligned}$$

Коефіцієнт кореляції може набувати значень від нуля до ± 1 . Що ближчий він до одиниці, то істотніше пов'язані явища, що вивчаються, і навпаки. Значення $r = 0,66$ свідчить про істотний зв'язок, тому доходимо висновку, що родючість ґрунту — один з основних факторів, від якого залежить врожайність зернових.

Якщо коефіцієнт кореляції піднести до квадрата, отримаємо коефіцієнт детермінації ($d = 0,435$). Він свідчить про те, що врожайність зернових на 43,5 % залежить від якості ґрунту, а вплив інших факторів становить 56,6 % приросту врожайності.

Задача 6. Визначити вплив факторів на загальне відхилення від плану прямих матеріальних витрат, якщо за планом вони повинні становити 11089 грн, а фактично становлять 11250 грн, фактично у планових цінах на матеріали — 10990 грн; план щодо обсягу випуску товарної продукції виконано на 96,7 %.

Розв'язання

Подамо вихідні дані у загальноприйнятій аналітичній формі.

Планові матеріальні витрати товарної продукції $\sum m_{0i}q_{0i}$, де m_{0i} — планові матеріальні витрати i -го виду продукції; q_{0i} — плановий обсяг i -го виду продукції в натуральному виразі.

Фактичні матеріальні витрати товарної продукції $\sum m_{1i}q_{1i}$, де m_{1i} — фактичні матеріальні витрати i -го виду продукції; q_{1i} — фактичний обсяг i -го виду продукції в натуральному виразі.

Фактичні матеріальні витрати у планових цінах на матеріали у товарній продукції позначимо $\sum m_{0i}q_{1i}$.

Отже, загальне відхилення матеріальних витрат від плану

$$\sum m_{1i}q_{1i} - \sum m_{0i}q_{0i} = 11250 - 11089 = +161 \text{ грн.}$$

Це відхилення спричинили такі фактори:

1. Зміна обсягу випуску товарної продукції. Матеріальні витрати на її випуск прямі, тобто вони збільшуються або зменшуються пропорційно:

$$\Delta\Pi = (m_0q_0I_{q_1}) : 100,$$

де I_{q_1} — процент перевиконання або недовиконання плану;

$$\Delta\Pi_q = (11089 \cdot (96,7 - 100)) : 100 = -365,94 \text{ грн.}$$

2. Зміна структури продукції, тобто асортиментні зрушення,

$$\begin{aligned} \Delta\Pi_{\text{стр}} &= \sum m_0q_1 - \sum m_0q_0 - \Delta\Pi_q = 10990 - 11089 - (-365,94) = \\ &= +266,94 \text{ грн.} \end{aligned}$$

3. Зміна рівня прямих матеріальних витрат у собівартості окремих виробів

$$\Delta\Pi_m = \sum m_1q_1 - \sum m_0q_1 = 11250 - 10990 = +260 \text{ грн.}$$

Перевірка

$$\begin{aligned} \sum m_{1i}q_{1i} - \sum m_{0i}q_{0i} &= \Delta\Pi_q + \Delta\Pi_{\text{стр}} + \Delta\Pi_m = -365,94 + 266,94 + 260 = \\ &= +161 \text{ грн.} \end{aligned}$$

Висновки

На загальне відхилення фактичного рівня матеріальних витрат від планового (+161 грн) вплинули певні фактори:

- недовиконання плану товарної продукції зменшило їх на 365,94 грн;
- асортиментні зрушення — збільшили на 266,94 грн;
- підвищення рівня матеріальних витрат у собівартості окремих виробів збільшило їх на 260 грн.

Задача 7. Здійснити факторний аналіз: визначити вплив відповідних факторів на показник рентабельності товарної продукції. Результати аналізу звести в таблицю.

Вихідні дані:

Показник	План	Звіт	При фактичному випуску, фактичних цінах на продукцію, планових цінах на сировину та матеріали і плановому рівні власних витрат на один виріб	Згідно з планом на фактичний випуск продукції у цінах плану	Фактично при плановому рівні власних витрат на один виріб
Обсяг випуску товарної продукції у відпускних цінах	8307,0	8360,8	8524,7	8539,4	8188,9
Собівартість товарної продукції	6934,2	6931,6	6970,3	6995,3	6793,5

Розв'язання

Рентабельність товарної продукції визначають за формулою

$$R_r = (T - C) : C \cdot 100 \%,$$

де T — обсяг випуску товарної продукції у відпускних цінах; C — собівартість товарної продукції.

Згідно з умовою задачі на рівень собівартості впливають такі фактори:

- обсяг та структура продукції;
- відпускні ціни на продукцію;
- ціни на сировину та матеріали;
- рівень власних витрат на один виріб.

Будуємо таблицю, за допомогою якої можна визначити вплив кожного з наведених факторів методом ланцюгових підстановок.

Графи 6–9 вказують, який показник з умови задачі слід занести у графи 2 і 3. Для прикладу в таблиці заповнений перший рядок (план) і останній (факт). Самостійно, керуючись вказівками граф 6–9 (Ф — фактичний рівень, П — плановий), заповніть рядки 2–4; визначте за формулою розрахункові рівні рентабельності, а методом ланцюгових підстановок — вплив кожного фактора, позначеного у графах 6–9.

Приклад розв’язання задачі методом ланцюгових підстановок поданий у задачі 2.

Задача 8. Здійснити факторний аналіз, тобто визначити вплив відповідних факторів на показник рівня витрат на 1 грн товарної продукції, за такими даними:

Рівень витрат на 1 грн товарної продукції, коп.				
за планом	фактичний	згідно з планом, перерахованим на фактичний випуск продукції у планових цінах на матеріали і товарну продукцію	фактичний у планових цінах на товарну продукцію	фактичний у планових цінах на матеріали і товарну продукцію
82,94	82,65	82,91	82,65	82,59

Розв’язання

Витрати на 1 грн товарної продукції розраховують за формулою

$$V_{\text{гп}} = \sum z_i q_i / \sum p_i q_i,$$

де z — собівартість i -го виду продукції; q — обсяг випуску i -го виду продукції; p — ціна i -го виду продукції.

Здебільшого цей показник вимірюють копійками на 1 грн товарної продукції і тому він має аналітичну наочність. На нього можуть впливати такі фактори:

- структура продукції;
- власні витрати на кожний виріб;
- ціни на матеріали, витрачені на виробництво товарної продукції;
- ціни на товарну продукцію.

Подамо дані умови задачі в аналітичному вигляді.

1. Рівень витрат на 1 грн товарної продукції згідно з планом

$$\sum z_0 q_0 / \sum p_0 q_0 = 82,94 \text{ коп.}$$

2. Рівень витрат на 1 грн товарної продукції фактичний

$$\sum z_1 q_1 / \sum p_1 q_1 = 82,65 \text{ коп.}$$

3. Рівень витрат на 1 грн товарної продукції згідно з планом, перерахованим на фактичний випуск продукції у планових цінах на матеріали та товарну продукцію,

$$\sum z_0 q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,91 \text{ коп.}$$

4. Рівень витрат на 1 грн товарної продукції фактичний у планових цінах на товарну продукцію

$$\sum z_1 q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,65 \text{ коп.}$$

5. Рівень витрат на 1 грн товарної продукції фактичний у планових цінах на матеріали (тобто скоригована собівартість, а саме: збільшена або зменшена на суму впливу зміни цін на матеріали) та товарну продукцію

$$\sum z_{1зцм} q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,59 \text{ коп.}$$

Загальне відхилення фактичного рівня витрат на 1 грн товарної продукції від планового

$$\sum z_1 q_1 / \sum p_1 q_1 - \sum z_0 q_0 / \sum p_0 q_0 = 82,65 - 82,94 = -0,29 \text{ коп.}$$

Визначимо вплив окремих факторів.

1. Зміна структури продукції

$$\sum z_0 q_1 / \sum p_0 q_1 - \sum z_0 q_0 / \sum p_0 q_0 = 82,91 - 82,94 = -0,03 \text{ коп.}$$

Два показники щодо витрат на 1 грн товарної продукції різняться тільки кількістю продукції. Але тому, що в чисельнику і знаменнику береться одна й та сама кількість виробів, то ця кількість (обсяг) не впливає на різницю дробів, а впливає лише зміна питомої ваги виробів у загальному випуску продукції, тобто асортиментні зрушення.

2. Зміна власних витрат на кожний виріб

$$\sum z_{1зцм} q_1 / \sum p_0 q_1 - \sum z_0 q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,59 - 82,91 = -0,32 \text{ коп.}$$

У двох показниках різними є $z_1 \pm зцм$ і z_0 . Значення показника зцм — зміна цін на матеріали — робить ціни на матеріали у плановій і фактичній собівартості однаковими. Різняться лише власні витрати підприємства у собівартості кожного виду продукції.

3. Зміна цін на матеріали, витрачені на виробництво товарної продукції ($\pm зцм$),

$$\sum z_1 q_1 / \sum p_0 q_1 - \sum z_{1зцм} q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,65 - 82,59 = +0,06 \text{ коп.}$$

У порівнюваних значеннях витрат на 1 грн товарної продукції різними є тільки ціни на матеріали. У першому дробі фактична собівартість

виробу береться за фактичними цінами на матеріали, а у другому вона приведена до планових цін на матеріали.

4. Зміна цін на товарну продукцію

$$\sum z_1 q_1 / \sum p_1 q_1 - \sum z_1 q_1 / \sum p_0 q_1 = 82,65 - 82,65 = 0.$$

Сума значень усіх наведених факторів повинна дорівнювати загальному відхиленню:

$$-0,03 - 0,32 + 0,06 + 0 = -0,29 \text{ коп.}$$

Висновки

Фактичний рівень витрат на 1 грн товарної продукції знизився порівняно з плановим на 0,29 коп. на 1 грн, що є позитивним. Це відбулося за рахунок асортиментних зрушень, що знизило цей показник на 0,03 коп.; зниження власних витрат на один виріб привело до зниження цього показника на 0,32 коп. на 1 грн, що свідчить про підвищення ефективності виробництва. Збільшення витрат на матеріали призвело до збільшення витрат на 1 грн товарної продукції на 0,06 коп. За незмінної матеріаломісткості цей фактор є об'єктивним для підприємства.

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство _____ за ЄДРПОУ
 Територія _____ за КОАТУУ
 Форма власності _____ за КФВ
 Орган державного
 управління _____ за СПОДУ
 Галузь _____ за ЗКГНГ
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД
 Одиниця: тис. грн. _____ Контрольна сума

Адреса _____

Баланс

на _____ 200_ р.

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	25,7	30,8
первісна вартість	011	45,3	60,7
знос	012	19,6	29,9
Незавершене будівництво	020	150,0	150,0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	3007,1	3217,1
первісна вартість	031	4317,1	4625,8
знос	032	1310,0	1408,7
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підпри- ємств	040		
інші фінансові інвестиції	045	75,7	90,8
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	3,7	
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Разом за розділом I	080	3262,2	3488,7

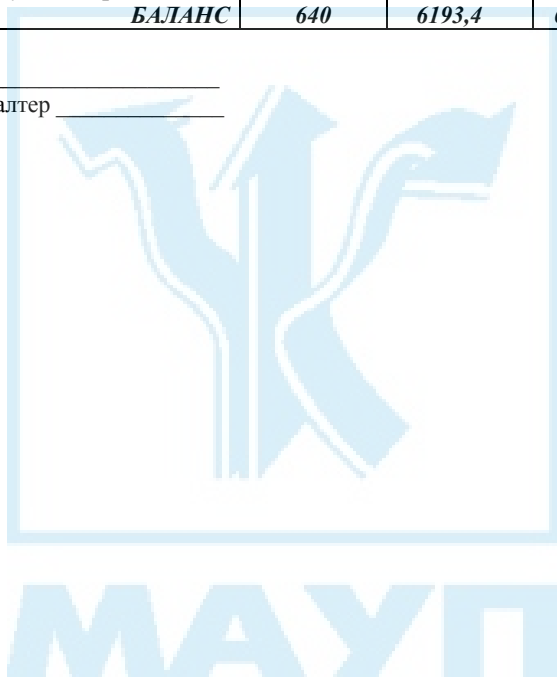
1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	1780,3	1830,6
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120	266,5	382,4
готова продукція	130	167,3	244,5
товари	140		14,2
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	190,5	209,7
первісна вартість	161	230,8	280,3
резерв сумнівних боргів	162	40,3	70,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180	49,5	26,3
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість			
	210	11,6	12,4
Поточні фінансові інвестиції			
	220	80,9	90,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	300,5	368,3
в іноземній валюті	240	41,9	42,8
Інші оборотні активи			
	250	35,3	69,5
Разом за розділом II			
	260	2924,3	3290,7
III. Витрати майбутніх періодів			
	270	6,9	10,3
БАЛАНС			
	280	6193,4	6789,7

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<i>I. Власний капітал</i>			
Статутний капітал	300	3217,4	33203
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320	135,0	139,8
Інший додатковий капітал	330	268,3	347,8
Резервний капітал	340	160,0	185,0
Нерозподілений прибуток (непокри- тий збиток)	350		73,4
Неоплачений капітал	360	()	()
Вилучений капітал	370	()	()
<i>Разом за розділом I</i>	380	3780,7	4066,3
<i>II. Забезпечення наступних ви- трат і платежів</i>			
Забезпечення виплат персоналу	400	42,0	46,7
Інші забезпечення	410	57,5	37,2
Цільове фінансування	420		
<i>Разом за розділом II</i>	430	99,5	83,9
<i>III. Довгострокові зобов'язання</i>			
Довгострокові кредити банків	440	519,6	540,2
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	40,7	20,3
Відстрочені податкові зобов'язання	460	15,3	11,1
Інші довгострокові зобов'язання	470		
<i>Разом за розділом III</i>	480	575,6	571,6
<i>IV. Поточні зобов'язання</i>			
Короткострокові кредити банків	500	1108,1	1175,5
Поточна заборгованість за довго- строковими зобов'язаннями	510	48,9	50,3
Векселі видані	520	57,1	144,1
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	290,2	349,8
Поточні зобов'язання за розрахунка- ми:			
з одержаних авансів	540	110,0	182,7
з бюджетом	550		
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	98,5	136,8

1	2	3	4
з оплати праці	580	13,2	12,4
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	11,6	7,9
<i>Разом за розділом IV</i>	620	1737,6	2059,5
<i>V. Доходи майбутніх періодів</i>	630		8,4
<i>БАЛАНС</i>	640	6193,4	6789,7

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Баканов М. И., Шеремет А. Д.* Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 2000.
2. *Івахненко В. М.* Курс економічного аналізу. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000.
3. *Іващенко В. І., Болюх М. А.* Економічний аналіз господарської діяльності. — К.: Нічлава, 1999.
4. *Ізмайлова К. В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000.
5. *Калина А. В., Конева М. И., Яценко В. А.* Современный экономический анализ и прогнозирование (микро- и макроуровень): Учеб.-метод. пособие. — К.: МАУП, 1998.
6. *Ковалев В. В.* Финансовый анализ. — М.: Финансы и статистика, 1996.
7. *Савицкая Г. В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия. — Минск: Новое знание, 1999.
8. *Фінансова* звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: Практ. посіб. — К.: Федерація проф. бухгалтерів і аудиторів України, 1999.

Додаткова

9. *Балабанов И. Т.* Основы финансового менеджмента. — М.: Финансы и статистика, 1994.
10. *Бутинець Ф. Ф., Мних С. В., Олійник О. В.* Економічний аналіз. — Житомир: Рута, 2000.
11. *Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В.* Бухгалтерський управлінський облік: Курс лекцій. — Житомир: Рута, 2000.
12. *Бухгалтерський фінансовий облік: Підруч. / За ред. Ф. Ф. Бутинець.* — Житомир: Рута, 2000.
13. *Івахненко В. М., Горбаток М. І., Львовичкін В. С.* Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. — К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
14. *Каракоз И. И., Самборский В. И.* Теория экономического анализа. — К.: Выща шк., 1989.
15. *Коробов М. Я.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. — К.: Знання, 2000.
16. *Лапішко М. Л.* Основы финансово-статистического анализа экономических процессов. — Львів: Світ, 1995.
17. *Мец В. О.* Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. — К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
18. *Мних С. В., Буряк П. Ю.* Економічний аналіз на промисловому підприємстві: Навч. посіб. — Львів: Світ, 1995.

19. *Проектний аналіз*: Навч. посіб. / С. О. Москвін, С. М. Бевз, В. А. Верба та ін. — К.: Лібра, 1998.
20. *Рыбалкин В. Е.* Анализ экономики. — М.: Междунар. отношения, 1999.
21. *Стражев В. И.* Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. — Минск: Вышэйш. шк., 1997.
22. *Тим Джей К., Сигел Джоэл Г.* Методы управления стоимостью и анализ затрат. — Минск: Республика, 1996.
23. *Экономическая статистика*: Метод. разработка. — К.: МАУП, 1999.
24. *Экономический анализ деятельности предприятий и объединений* / Под ред. С. Б. Барнгольца, Г. М. Тация. — М.: Финансы и статистика, 1981.
25. *Экономический анализ*: ситуации, тесты, примеры, задачи, выбор оптимальных решений, финансовое прогнозирование / Под ред. М. И. Баканова, А. Д. Шеремета. — М.: Финансы и статистика, 1999.
26. *Яцків Т. І.* Теорія економічного аналізу. — Львів: Світ, 1993.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Організаційно-методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	3
Питання для контрольної роботи	4
Задачі для контрольної роботи	5
Приклади розв'язання основних типів задач.....	25
Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2	42
Список рекомендованої літератури.....	46

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Л. М. Гримальська
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-794

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП